

**Stanowisko Prezesa UTK dotyczące trybu
zezwoleniowego dopuszczania
do eksploatacji nowych
i zmodernizowanych wagonów
towarowych**

Każdy nowo wyprodukowany i modernizowany wagon towarowy powinien spełniać wymagania Technicznych Specyfikacji Interoperacyjności (TSI) obowiązujących w chwili jego dopuszczenia do eksploatacji.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/57/WE dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie interoperacyjności systemu kolei we Wspólnocie (Dz. Urz. UE L 191 z 18 lipca 2008 r., s. 1 z późn. zm.), zwana dalej „dyrektywą 2008/57/WE”, w art. 21 ust. 1 stanowi, że przed użyciem w sieci pojazd otrzymuje zezwolenie na dopuszczenie do eksploatacji, które wydaje krajowy organ do spraw bezpieczeństwa. Przepis ten wprowadził dla pojazdów eksploatowanych na głównej sieci kolejowej tryb zezwoleniowy dopuszczania pojazdów do eksploatacji. Z uzyskaniem zezwolenia wiąże się spełnienie przez pojazd (wagon towarowy) wymagań zasadniczych.

Zasadnicze wymagania dotyczące interoperacyjności systemu kolei oznaczają wszystkie warunki wymienione w załączniku III do dyrektywy 2008/57/WE, jakie muszą być spełnione przez system kolei, podsystemy oraz składniki interoperacyjności, w tym interfejsy.

W powyższym zakresie zastosowanie mają poszczególne TSI oraz krajowe przepisy techniczne, w zakresie nieuregulowanym w TSI oraz w odniesieniu do wymagań zgodności z krajową siecią. Krajowe przepisy techniczne zawarte są w liście właściwych krajowych specyfikacji technicznych i dokumentów normalizacyjnych, których zastosowanie umożliwia spełnienie zasadniczych wymagań dotyczących interoperacyjności systemu kolei (tzw. Liście Prezesa UTK).

27 stycznia 2017 r. została opublikowana nowa Lista Prezesa UTK. Dotychczas obowiązująca Lista Prezesa UTK z 26 września 2013 r. nie odnosiła się do trybu dopuszczania do eksploatacji, zatem możliwe było dopuszczanie pojazdów kolejowych w trybie krajowym, tj. poprzez świadectwa dopuszczenia do eksploatacji, w tym możliwość potwierdzania za zgodność z typem dopuszczonym na podstawie świadectwa.

W aktualnej Liście Prezesa UTK z 27 stycznia 2017 r. po raz pierwszy wskazane zostało, jakie krajowe przepisy techniczne stosuje się do pojazdów niezgodnych z TSI oraz punktów otwartych pojazdów zgodnych z TSI. Oznacza to, że wraz z wejściem w życie Listy z 27 stycznia 2017 r. określone zostały wszystkie niezbędne wymagania dla wagonów towarowych dopuszczanych w trybie zezwolenia na dopuszczenie do eksploatacji.

Lista Prezesa UTK z 27 stycznia 2017 r. w punkcie 2 wskazuje, że uprzednio obowiązująca lista może mieć zastosowanie do projektów, dla których, przed upływem 3 miesięcy od dnia opublikowania przedmiotowej listy, został zakończony proces weryfikacji w zakresie wskazanym w art. 25d ust. 1 ustawy o transporcie kolejowym. W związku z tym, że w Liście Prezesa UTK z 27 stycznia 2017 r. określone zostały wszystkie niezbędne wymagania dla wagonów towarowych dopuszczanych do eksploatacji na głównej sieci kolejowej, koniec okresu przejściowego ustanowionego w Liście Prezesa UTK z 27 stycznia 2017 r. oznacza brak możliwości zastosowania trybu krajowego dopuszczania do eksploatacji, w tym przeprowadzania procedury potwierdzania zgodności z typem dopuszczonym na podstawie świadectwa.

Oznacza to, że każdy projekt (rozumiany jako zamówienie na modernizację czy dostawę wagonów towarowych), o którym mowa w punkcie 2 Listy Prezesa UTK z 27 stycznia 2017 r., rozpoczęty po 27 kwietnia 2017 r., powinien być realizowany

z wykorzystaniem trybu zezwolenia, a modyfikowane lub produkowane wagony towarowe powinny być oceniane na zgodność z TSI lub Listą Prezesa UTK z 27 stycznia 2017 r. Inaczej rzecz ujmując, projekty rozpoczęte po 27 kwietnia 2017 r. dotyczące modyfikacji lub dostawy wagonów towarowych eksploatowanych na głównej sieci kolejowej nie będą mogły być realizowane z wykorzystaniem zastosowania trybu krajowego dopuszczania do eksploatacji,

w tym przeprowadzania procedury potwierdzania zgodności z typem dopuszczonym na podstawie świadectwa.

Dla projektów rozpoczętych w ww. 3-miesięcznym okresie przejściowym lub wcześniej, spełniających warunki skorzystania z okresu przejściowego, których realizacja prowadzona będzie po zakończeniu tego okresu przejściowego, istnieje możliwość dopuszczenia do eksploatacji w trybie krajowym, tj. na podstawie świadectwa dopuszczenia.

Wagony towarowe zmodernizowane

W zakresie modernizacji wagonów towarowych zastosowanie ma rozporządzenia Komisji (UE) nr 321/2013 z dnia 13 marca 2013 r. dotyczącego technicznej specyfikacji interoperacyjności odnoszącej się do podsystemu „Tabor – wagony towarowe” systemu kolei w Unii Europejskiej i uchylające decyzję 2006/861/WE (Dz. Urz. UE L 104 z 12 kwietnia 2013 r., s. 1 z późn. zm.), zwanego dalej „TSI WAG”. Jeżeli zakres prac prowadzi do innej funkcji lub charakterystyki pracy albo w przypadku wymiany elementu w jednostce, podmioty wprowadzające modyfikacje są zobowiązane do uzyskania zezwolenia

na dopuszczenie do eksploatacji, chyba że Prezes UTK udzieli zgody na odstępianie od jego uzyskania, zgodnie z art. 23i ustawy o transporcie kolejowym. Oznacza to, że tryb zezwoleniowy dopuszczenia do eksploatacji pojazdu zmodernizowanego wynika wprost z art. 23i ust. 1 ustawy o transporcie kolejowym.

Przeprowadzając modyfikację wagonu towarowego, wprowadzający modyfikację powinien stosować TSI obowiązujące w chwili jej przeprowadzania. Wskazać należy, że stosownie do treści art. 5 ust. 2 dyrektywy 2008/57/WE, podsystemy muszą stosować się do TSI obowiązujących w chwili dopuszczenia ich do eksploatacji, ale również ich modernizacji lub odnowienia.

W odniesieniu do parametrów podstawowych, których modyfikacja nie dotyczy (na podstawie analizy dopuszczenia do eksploatacji dla pojazdu bazowego), można dokonać ograniczenia zakresu parametrów do skontrolowania zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 25 lutego 2016 r. w sprawie interoperacyjności systemu kolei (Dz. U. z 2016 r., poz. 254), przed dopuszczeniem zmodernizowanego wagonu do eksploatacji.